

מדינת ישראל

משרד האוצר

כ"ה בסיון התשע"ז
19 ביוני 2017
ח.ש. 2017-19376

סיכום דיון

משתתפים:

מר מרדכי אלישע - סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר - חבר
מר יובל רוז - סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר - חבר
רו"ח רות מרק - חשבת בכירה (מטה חשכ"ל) - חברה
עו"ד עמיהוד שמלצר - הלשכה המשפטית, משרד האוצר - חבר
גב' דניאל פרג - רכזת משרדים כלכליים, משרד האוצר
גב' דריה פודשיבלוב - רפרנטית משרדים כלכליים, משרד האוצר

רשמה: גב' דניאל פרג, רכזת משרדים כלכליים

על סדר היום: פרוטוקול ועדת מכרזים לעניין שירותי סליקת כרטיסי אשראי במסגרת חשלומים לממשלה מיום
19.06.2017

רקע:

1. ביום 28 בינואר 2010 נחתם הסכם בין ממשלת ישראל לבין שלוש חברות כרטיסי האשראי הקיימות בשוק (כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, לאומי קארד בע"מ וישראלכרט בע"מ - להלן: "חברות האשראי") בדבר תשלומים למשרדי הממשלה באמצעות כרטיסי אשראי (להלן: "ההסכם המקורי") לתקופה של שנתיים.
 2. סעיף 21 להסכם העיקרי, מקנה למדינה שלוש אופציות להארכת ההתקשרות עם החברות בתנאים זהים במשך שנה כל אחת. שלושת האופציות נוצלו: ההסכם הוארך עד ליום 24.1.2013, לאחר מכן הוארך עד ליום 24.1.2014, ובהארכה האחרונה ההסכם הוארך עד ליום 24.1.2015. כמו כן, בוצעו שלוש הרחבות התקשרות כפטור ממכרז אשר מסתיימות בחודש ינואר 2019.
 3. היקף ההתקשרות השנתי עם חברות האשראי מוערך בכ-34 מיליון ₪. בהתאם להחלטת אגף החשב הכללי, ההסכם הקיים חל על כלל התשלומים למדינה, מלבד אלו המבוצעים בבנק הדואר. ההחלטה שלא לאפשר תשלומים בכרטיסי אשראי בסניפי הדואר בארץ נבעה משיקולי עלות כפל תשלומי העמלות, שהיו צפויים בגין החלטה זו.
 4. בישיבת ועדת המכרזים מיום 28.12.2016 הוחלט כי במהלך תקופת ההתקשרות הוועדה תהיה רשאית לפעול מול חברות האשראי להרחבת השירותים הניתנים במסגרת התקשרות זו בעמלות שונות, ולהכללת סעיפים נוספים בהסכם לשיפור השירות הניתן במסגרת התקשרות זו, והכל בכפוף לחוק חובת המכרזים ותקנות חובת המכרזים, אישור ועדת המכרזים והסכמת חברות האשראי.
 5. יעדי משרד האוצר הם צמצום השימוש בזומן, הפחתת יוקר המחייה, שיפור "עשיית עסקים" הגברת פעילות הגבייה וצמצום הבירוקרטיה. תכנית העבודה השנתית של חטיבת משרדים כלכליים תומכת ביעדים אלו באמצעות הנגשת שירותי התשלום לאזרח במגוון ערוצי התשלום הקיימים, באמצעות כרטיסי אשראי והסכמים.
 6. במהלך השנים 2016/7 התקבלו פניות רבות להרחבת אפשרויות התשלום בכרטיסי האשראי ובסכומי התשלומים. בין הפונים, לשכת ארגוני העצמאיים בישראל, יו"ר איגוד יועצי המס, חברי כנסת, רשות המסים ועוד.
- בהתאם לכך ובתיאום עם החשב הכללי, הוחלט לפעול להרחבת אפשרויות התשלום לאזרח והנגשה של שירותי הגבייה לציבור הרחב 24/7, בין היתר, במסגרת ההתקשרות עם חברות האשראי והסכם השירותים עם בנק הדואר, כפי שיפורט ביתר הרחבה מטה.

נושאים לדיון:

הגדלת תקרת התשלום בכרטיסי אשראי

1. בעת פרסום המכרז הוצע לשלושת חברות האשראי להצטרף למסלול עסקאות 15,000-25,000 ₪ בעמלת סליקה של 70 ₪ לעסקה. חברת לאומי קארד הסכימה להצעה ואילו שתי חברות האשראי האחרות, ויזה כאל וישראכרט, בחרו שלא להצטרף. החברות שאינן מאפשרות ביצוע עסקאות במסלול זה טענו כי מדובר בעמלה הפסדית עבורם. על כן נכון להיום, תקרת התשלום בכרטיסי אשראי עומדת על 15,000 ₪ עבור כלל מחזיקי כרטיסי האשראי, תשלומים למדינה בסכומים שבין 15,000 ₪ עד 25,000 ₪, מתאפשר רק עבור מחזיקי כרטיס לאומיקארד.
2. כחלק מהפרויקט להנגשת שירות התשלום לאזרח ולאור הצורך שעלה מצד משרדי ממשלה וציבור המשלמים להעלאת גובה התשלומים שניתן לבצע באמצעות כרטיס אשראי (כאמור בסעיפים 5 ו-6 שלעיל), חטיבת משרדים כלכליים (להלן: "החטיבה") החלה לבחון, בין היתר, את האפשרויות להגדלת תקרת התשלום בכרטיסי אשראי.
3. החטיבה ניהלה מספר דיונים עם חברות האשראי במטרה לקבל עמדתם ביחס לנושאים הבאים:
 - א. הצטרפות חברות האשראי ישראכרט וויזה כאל למסלול 15,000-25,000 ₪ כתנאים זהים לאלו הקבועים בהסכם (עמלה קבועה של 70 ₪ + מע"מ), וכפי שהוצע בעבר לכלל חברות האשראי.
 - ב. קבלת הצעות לעניין העמלה הנדרשת על ידי כל אחת מחברות כרטיסי האשראי עבור הוספת מדרגת תשלומים שבין 25,001-35,000 ₪ או יותר.
 - ג. תשלום מיסים באמצעות כרטיסי אשראי או כרטיס ייעודי, ללא מרכיב הביטוח בעמלת הסליקה (עמלה תפעולית בלבד).
4. יצוין כי תקרת התשלום הקיימת (15,000 ₪) נותנת מענה למרבית התשלומים המבוצעים בשרת התשלומים. יחד עם זאת, הגדלת תקרת התשלום בכרטיסי אשראי עד לסכום של 35,000 ₪ תיתן מענה לכ-57% מהעסקאות ברשות המיסים (מתוך סך כמות העסקאות בגובה של 15,000-500,000 ₪)¹ המבוצעות על בסיס חודשי (תשלומי מע"מ ומס הכנסה).
5. ביצוע המהלכים המתוארים לעיל יביא למספר יתרונות משמעותיים וביניהם:
 - א. הנגשת שירותי התשלום לאזרח.
 - ב. שיפור פוטנציאל הגבייה של המדינה על ידי הנגשה והרחבה של אפשרויות התשלום.
 - ג. תמיכה ביעד הממשלתי לצמצום השימוש במזומן.
 - ד. שיפור עשיית העסקים בישראל (Doing Business).
 - ה. צמצום הבירוקרטיה ותמיכה בהורדת יוקר המחייה עבור האזרחים הנדרשים לתעבורה לשם ביצוע תשלומים.
6. בהמשך לפנייתנו לחברות האשראי בנושאים כאמור בסעיף 3, חברות האשראי טענו בפני צוות החשב הכללי כי שירותי סליקת כרטיסי אשראי המעניקות החברות במסגרת עסקאות בכרטיסי תייר מהווים עבורם פעילות הפסדית, וזאת לאור העמלה שהן נדרשות להעביר לחברות הזרות המנפיקות את כרטיסי האשראי (עמלה בשיעור של כ-1.5% בממוצע).

¹ הבחינה נעשתה בהתבסס על נתונים שהתקבלו משרת התשלומים (שנת 2015) ומרשות המיסים (שנת 2016).

להלן נתונים מדגמיים של עסקאות התייר שנשלקו על ידי חברת לאומי קארד בשנת 2016, וההפסד בגינם:

ארגון	סכום עסקאות מצטבר (ש"ח)	אחוז מסה"כ
המוסד לביטוח לאומי	10,419,367	52.45%
קרן מחקרים	7,659,221	38.56%
בתי חולים	905,715	4.56%
מדינה	806,058	4.06%
שונות	74,213	0.37%
סה"כ	19,864,574	100.00%

עמלה משולמת על ידי המדינה	ש"ח 113,228.07
עלות לחברת האשראי (מדווחת)	ש"ח 297,968.62
הפסד מדווח לשנת 2016	ש"ח 184,740.54

טרם התקבלו נתונים מחברת ויזה כאל וחברת ישראלכרט. עם זאת, על פי דיווחי חברת ויזה כאל מדובר בעסקאות בהיקף של כ-30 מיליון ש"ח בשנה.

פתיחת אפשרות התשלום בכרטיסי אשראי בבנק הדואר

7. בנק הדואר מהווה אחד מערוצי התשלום עבור האזרחים בביצוע תשלומים למדינה. סך ההכנסות למדינה מתשלומים המבוצעים בבנק הדואר עומד על כ-140 מיליארד ש"ח בשנה (כ-11.2 מיליון פעולות). מפילוח של כמות הפעולות המבוצעות בבנק הדואר בינוי הסכומים השונים, עולה כי כ-66% מסך כמות הפעולות המבוצעות בבנק הדואר הינן בגין עסקאות של עד 2,000 ש"ח. כמו כן, נמצא כי מרבית התשלומים עד 2,000 ש"ח המשולמים למדינה בבנק הדואר, הם במזומן. דהיינו, הגדלת תקרת התשלום תתמוך ביעד הממשלתי - צמצום השימוש במזומן. בבדיקה מול משרד התחבורה נמצא כי סכום זה (2,000 ש"ח) מאפשר תשלום של כ-85% מאגרות הרכב הקיימות למשרד התחבורה.
8. במסגרת השגת היעדים והנגשת שירות התשלום לאזרח, החטיבה מעוניינת לאפשר תשלום באמצעות כרטיסי אשראי לאתחז המירבי של אזרחי המדינה, תוך שיקולים כלכליים וכדאיות למדינה. מבחינת הנתונים שהתקבלו מבנק הדואר, להלן העלות המקסימלית של עמלת הסליקה בה תישא המדינה בהנחה כי כלל התשלומים המבוצעים כיום במזומן ו/או בשיק יבוצעו בכרטיסי אשראי:

קבוצות טווח	כמות פעולות	סכום (בש"ח)	עמלת סליקה (מצטברת)
1-500	4,231,462	860,790,751	4,906,507
501-1000	1,017,978	762,439,514	9,252,413
1001-2000	2,230,076	3,117,436,326	27,021,800
2001-3000	703,598	1,709,534,758	36,766,148
3001-4000	430,396	1,498,590,118	45,308,111
4001-5000	312,068	1,406,745,863	53,326,563

הנחת העבודה היא כי תוך שנתיים היקף השימוש בכרטיסי אשראי בבנק הדואר יעמוד על כ-30% מסך כמות העסקאות.

9. בהמשך לבחינת נושא פתיחת התשלום בכרטיסי אשראי בבנק הדואר מול נציגי חברת הדואר, יובהר כי ככל שתיפתח האפשרות לביצוע תשלומים למדינה באמצעות כרטיסי אשראי בבנק הדואר, בנק הדואר יבצע הפרדה מיכונית של עסקאות הממשלה המבוצעות באמצעות כרטיס אשראי. הכספים יועברו למשרדי הממשלה על ידי חברות האשראי בהתאם למועדי הזיכוי שהוגדרו במסגרת הסכם ההתקשרות הקיים עם חברות האשראי. כמו כן,

רח' קפלן 1 ירושלים 910300202 תד. 3100 טל': 5317111 - 02 פקס': 5695344 - 02
 אוצר ברשת: www.mof.gov.il חשכ"ל ברשת: ag.mof.gov.il שער הממשלה: www.gov.il

בנק הדואר יבצע את ההתאמות, הממשקים ואופן העברת המידע, מול משרדי הממשלה. זמן ההיערכות המוערך מצד בנק הדואר הינו כ-90 ימים מיום חתימת ההסכם מולם.

מתן מענה לעסקאות בסכומים גבוהים ברשות המיסים

10. התקבלו פניות מצד רשות המיסים, לשכת ארוני העצמאים בישראל, וגורמים חיצוניים אחרים, בבקשה לאפשר ביצוע תשלומים לרשות המיסים בכרטיסי אשראי בסכומים גבוהים (מעל 15,000 ₪), במטרה להקל על החייבים בתשלומים השוטפים (תשלומי מע"מ ומס הכנסה) ובתשלומים חד פעמיים (אשר יכולים להגיע למאות אלפי ומיליוני ₪). על מנת להזויל את עלויות עמלת הסליקה למדינה ולאור יכולות הגבייה ברשות המיסים, הוצע לבטל את מרכיב הביטוח בעמלת הסליקה עבור תשלומים לרשות המיסים כך שהמדינה תישא בעמלה תפעולית בלבד.

11. החטיבה מבקשת לעדכן את וועדת המכרזים כי במסגרת שיחות שקיימו נציגי החטיבה עם חברות האשראי, עולה כי נכון להיום התשתית התפעולית של חברות האשראי אינה מאפשרת לבדל את עסקאות רשות המיסים מיתר העסקאות בכרטיסי האשראי לצורך חיוב עמלת סליקה ייעודית ושונה בעסקאות למוטבים מוגדרים. כמו כן, נבחנה האפשרות להנפיק כרטיס אשראי ייעודי עבור תשלומים לרשות המיסים אולם, לאור עלויות ההנפקה הגבוהות עבור חברות האשראי.

יצוין כי אחת מחברות כרטיסי האשראי הציגה לנציגי החטיבה פתרון ייעודי לביצוע תשלומים בסכומים גבוהים לרשות המיסים ללא מתן אשראי אשר ישימותו נבחנת בימים אלה מול הגורמים הרלוונטיים ברשות המיסים.

מוצע

1. החטיבה תפנה לשלוש חברות האשראי בהצעה להרחבת ההתקשרות בתנאים הבאים (במצטבר):
 - א. בעבור תשלומים שבין 15,000-25,000 ₪ - תשולם עמלה קבועה בסך של 70 ₪ (בהתאם למסלול הקיים).
 - ב. בעבור תשלומים שבין 25,000-35,000 ₪ - תשולם עמלה קבועה בסך של 125 ₪.
 - ג. חברות כרטיסי האשראי תהיינה רשאיות לבצע סליקת תשלומים בעבור המדינה בסכומים הגבוהים מ-35,000 ₪ בעבור עמלה זהה לזו שבסעיף ב' לעיל.
 - ד. הממשלה לא תחויב בכל תשלום נוסף בגין סליקת עסקאות אלו.
 - ה. חברה אשר תציע את שני מסלולי התשלום כאמור בסעיפים א' ו-ב' תזכה להטבות הבאות:
 - בגין עסקאות המבוצעות בתאגידי בריאות (קרנות מחקרים) באמצעות כרטיסי אשראי המונפקים בחו"ל ("כרטיסי תייר"), תשולם לחברת האשראי עמלה בשיעור של 1.5% (במקום 0.57%).
 - בסניפי הדואר יתקבלו תשלומים בכרטיסי אשראי (מהשקל הראשון ועד התקרה שתיקבע על ידי הגורם המוסמך באגף החשב הכללי) של חברות אשר תצטרפנה למסלולים כאמור, זאת ככל שיוחלט לאפשר תשלומים בבנק הדואר באמצעות כרטיסי אשראי.
2. על מנת לגדר את עלויות עמלת הסליקה למדינה בתשלומים בכרטיסי אשראי בבנק הדואר מחד, ולהביא לייעילות אופטימלית בתשלומי עמלת כרטיסי האשראי, מוצע לאפשר תשלומים עד 2,000 ₪ בסניפי הדואר. עסקאות עד סכום זה מהוות כ-67% מסך כמות העסקאות בסניפי הדואר. סביר להניח כי יתר העסקאות בסכומים גבוהים יותר הם לרוב עבור רשות המיסים להם ניתן פתרון על ידי הגדלת תקרת התשלום בכרטיסי האשראי.
3. מוצע לבחון בעוד שנה את החלטות הוועדה בהתבסס על הנתונים בפועל.

החלטת ועדת המכרזים

1. לנוכח היתרונות המשמעותיים המוזכרים לעיל, מחליטה ועדת המכרזים לאשר פניה לשלושת חברות כרטיסי אשראי להרחבת ההתקשרות ולתקופה שערך לתום תקופת הארכת ההתקשרות.
2. הועדה מסכימה את נציגי החטיבה לנהל משא ומתן מול שלושת חברות האשראי לעניין תנאי הרחבת ההתקשרות בהתאם למפורט לעיל.
3. סכום העמלות השנתי שישולם לחברות מוערך בסכום של כ-13.6 מיליון ₪².
4. על פי סעיף 22 להסכם, הממשלה רשאית להפסיק את ההתקשרות בכל עת ועל פי שיקול דעתה הבלעדי, אם השרות לא יהיה לשביעות רצונה ובכפוף למתן הודעה מראש ובכתב 60 יום מראש.
5. לפי הגורמים המקצועיים באגף החשב הכללי, ההתקשרות הקיימת היא מול שלוש החברות המספקות את השירותים הנדרשים בשוק. ההצעה להרחבת ההתקשרות תוצע לכל אחת מהחברות.
6. פתיחת התשלום בכרטיסי האשראי בבנק הדואר תיעשה בכפוף להסדרת אופן העברת המידע ותהליכי העבודה מול חברת הדואר לשביעות רצון משרדי הממשלה ואישור ועדת המכרזים להוספת השירות במסגרת הסכם השירותים הנוכחי עם בנק הדואר.
7. במהלך תקופת ההתקשרות הוועדה רשאית לפעול מול חברות האשראי להרחבת השירותים הניתנים במסגרת התקשרות זו בעמלות שונות, ולהכללת סעיפים נוספים בהסכם לשיפור השירות הניתן במסגרת התקשרות זו, והכל בכפוף לחוק חובת המכרזים ותקנות חובת המכרזים, אישור ועדת המכרזים והסכמת חברות האשראי.
8. החלטת הוועדה כפופה לאישור החשב הכללי, בהתאם לתקנה 3(4)(ב)(3) לתקנות.
9. חטיבת משרדים כלכליים תמשיך בבחינת פתרונות אפשריים עבור תשלומים לרשות המיסים בסכומים שמעל 35,000 ₪ בעמלה תפעולית, לרבות הפתרון שהוצג על ידי חברת ויזה כאל. יובהר כי, ככל שמדובר בפתרון שאינו בתחולת השירותים הנדרשים במסגרת התקשרות זו (שירותי סליקה אשראי), הנושא יעוגן במסגרת הסכם התקשרות נפרד, והכל בהתאם לחוק חובת המכרזים ותקנותיו.

 מ'ר יובל רז	 מ'ר מרדכי אלישע
 מ'ר עמיהוד שמלצר	 מ'ר רות

² ראה פירוט לגבי ההנחות בבסיס האומדן בנספח א'.

העתק: למשתתפים

נספח א'- אומדן עלות הרחבת ההתקשרות עם חברות האשראי למדינה

הנחות:

1. 30% מההיקף הכספי של העסקאות בבנק הדואר עד 2,000 ש"ח יבוצע בכרטיסי אשראי (היתר במזומן וכשיק).
2. כמות העסקאות בשרת התשלומים המבוצעת בכרטיסי אשראי בסכומים של 15,000-25,000 ש"ח תגדל פי 2 מהכמות הנוכחית, בהינתן ששתי חברות האשראי תצטרפנה למסלול זה ובהנחה כי האזרח הממוצע מחזיק ביותר מכרטיס אשראי אחד בארנק.
3. 30% מכמות העסקאות בשרת התשלומים בסכומים של 25,000-35,000 ש"ח תבצע בכרטיסי אשראי (בדומה לשיעור כמות העסקאות בשרת התשלומים המבוצעות בכרטיסי אשראי במדרגה 15,000-25,000 ש"ח בהינתן הנחה מס' 2 לעיל).
4. כמות העסקאות עבור רשות המיסים המבוצעת בכרטיסי אשראי בסכומים של 15,000-25,000 ש"ח תגדל פי 2 מהכמות הנוכחית, בהינתן ששתי חברות האשראי תצטרפנה למסלול זה ובהנחה כי האזרח הממוצע מחזיק ביותר מכרטיס אשראי אחד בארנק.
5. 10% מכמות העסקאות עבור רשות המיסים בסכומים של 25,000-35,000 ש"ח תבצע בכרטיסי אשראי (בדומה לשיעור כמות העסקאות עבור רשות המיסים המבוצעות בכרטיסי אשראי במדרגה 15,000-25,000 ש"ח בהינתן הנחה מס' 4 לעיל).

חישוב:

היקף כספי נוכחי (ש"ח)	כמות פעולות נוכחית	גובה העמלה לפי ההנחה (ש"ח)	הנחה
4,740,666,591	7,479,516	8,106,540	1
47,187,340 (אשראי בלבד)	2,413 (באשראי בלבד)	168,910	2
470,102,270 (כלל הפעולות)	15,890 (כלל הפעולות)	397,250	3
470,233,214 (באשראי בלבד)	23,940 (באשראי בלבד)	1,675,800	4
7,812,186,463 (כלל הפעולות)	264,712 (כלל הפעולות)	3,308,900	5
	סה"כ	13,657,400	